

**ОТЧЕТ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ
ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ЗЛОУПОТРЕБАТА С ДЕЦА
За 2024 Г.**

Камелия Николова – ръководител на работната група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“, отговаря за организацията на работата на групата и координацията за изпълнението на заложените мерки и дейности

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ I.

ГАРАНТИРАНЕ НА ЕФЕКТИВНА ЗАЩИТА ОТ НАСИЛИЕ И ВРЕДНО ВЛИЯНИЕ ВЪРХУ ДЕЦАТА В СРЕДАТА НА ЖИВОТ

Мерки и дейности	Отговорна институция <i>Во-деца/партнираща</i>	Индикатори за изпълнение (конкретни стойности – брой и посочване на конкретна кампания, обучение, законопроект и др.)	Постигнат резултат	Причини за забава/неизпълнение
------------------	---	--	--------------------	--------------------------------

**ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1
СЪЗДАВАНЕ НА БЕЗОПАСНА, УСТОЙЧИВА И РАЗВИВАЩА СЕМЕЙНА СРЕДА И ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ПОМОЩ И ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ, ЗАКОННИТЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ, НА ПОЛАГАЩИТЕ ГРИЖИ ЛИЦА**

<p><i>1.1. Гарантиране правото на закрила от насилие на всички деца и особено деца във висок риск от уязвимост (деца, настанени извън биологичното семейство; деца, търсещи международна закрила, деца с увреждания и/или със СОП; деца, извършители на противообществени прояви и престъпни посегателства) чрез провеждане на национална информационна кампания от органите за закрила на детето и мобилизиране на общността и промяна в обществените нагласи</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партниращи: МТСП, МЗ, МОН, МК, ММС, МВнР, МП, МВР, АСП, ЦКБППМ Н, ЦКБТХ, НПО,</p>	<p>Национална кампания</p>	<p>ДАЗД – в отчетния период стартира и е в ход провеждане на <i>Национална информационна кампания за превенция на насилието и злоупотребата с деца</i> под мотото „Бъди смел, бъди добър!“, която цели гарантиране правото на закрила от насилие на всички деца и особено на деца във висок риск от уязвимост, както и да се мобилизира общността и се стигне до промяна в обществените нагласи. Кампанията е официално открита с пресконференция на 17 септември 2024 г. Откриването е с участието на</p>	
--	---	----------------------------	--	--

	НСОРБ, УНИЦЕФ и достав- чици на медийни услуги		представители на партниращите институции – МТСП, МВР/ГДНП, МЗ, МК, МВнР, ММС, МП, ЦКБППМН, АСП, КЗП, НКБТХ, НСОРБ. Предвидените дейности в кампанията, които се реализират в партньорство с отговорни министерства, институции и общините са: детски конкурс за есе и фотография/колаж на тема срещу насилието на тема „Светът е по-добро място без насилие“; спортни активности на открито; засаждане на дърво във всяка една община с послание на децата срещу насилието и осветяване на знакови сгради в общините под наслов за борбата срещу насилието. Към настоящия момент са в процес на създаване видеопослания от известни личности към деца за насилието, за неговите вредни последици, за добротата, както и се работи по създаването на различни други подходящи информационни материали. Предвижда се и организирането на онлайн информационни дни за обсъждане на дискуссионни въпроси, за трудностите и предизвикателствата в работата по случаи на насилие, агресия и злоупотреба с деца, с които се сблъскват професионалистите работещи с деца, провеждане на междуинституционална работна среща по проблемите на агресията между деца и над деца. На 30.09.2024 г. с активното съдействие на общините и спортните клубове и организации, са проведени	
--	---	--	--	--

			<p>спортни събития на територията на цялата страна, с участие на около 15 000 деца от различни възрасти. От ДАЗД са подсигурени специални обозначителни знаци за участващите деца и поощрителни символични награди.</p> <p>МОН – Подпомогнато е провеждането на националната кампания, чрез съдействието на министерството и регионалните управления на образованието за провеждане на спортните активности на открито на 30.09.2024 г.</p> <p>МК – Разпространена е информация до училищата по изкуствата за кампанията „Бъди смел, бъди добър“. От страна на Министерството са информирани за нея всички секретари на местните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни от районните общини към Столична община на тяхна среща на 03.10.2024 г. в София лаб, с което е дадена възможност и за промоция на превенцията чрез изкуство и спорт.</p> <p>ИСДП – ИСДП във всички дейности, включително и при предоставяне на социални услуги в София, Видин, Шумен се застъпва за гарантиране правото на закрила от насилие на децата чрез: информирание на потребителите на услуги, изготвяне на становища, публични събития, отразяване на позиции в сайт и социални мрежи на организацията.</p> <p>Общини – принос отразен в Приложението към отчета.</p>	
--	--	--	---	--

<p>1.2. Създаване на компендиум на добрите практики за подкрепа на децата, родителите и професионалистите за изграждане на безопасна, устойчива и развиваща се среда за децата</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- ращи: МТСП, МЗ, МОН, МК, ММС, МВнР, МП, МВР, АСП, ЦКБППМ Н, ЦКБТХ, НСОРБ, НПО, УНИЦЕФ</p>	<p>Създаден компендиум</p>	<p>ДАЗД – в процес на разработване е компендиума на добрите практики. Възложен е на фирма – изпълнител, която обслужва официалната електронна страница на Агенцията. Очаква се да е готов до края на годината.</p>	
<p>1.3. Изграждане на Методически център за анализи и изследвания към Държавната агенция за закрила на детето за събиране и оценка на данни и укрепване на системите за закрила и наблюдение. Изготвяне на анализи с оглед постигане на координирана работа по правни и други въпроси, изработване на методически ресурси за подкрепа на работата на професионалистите, работещи с деца и на родителите</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- ращи: Висши училища, БАН, Инс- титут по психоло- гия на МВР</p>	<p>Създаден методически цен- тър</p>	<p>ДАЗД – разработена е идейна концепция. Проведени са обсъждания и с декана на Факултета по педагогика на Софийския университет.</p>	
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦА, ВЪВЛЕЧЕНИ В РОДИТЕЛСКИ КОНФЛИКТИ И МИНИМИЗИРАНЕ НА ПСИХОЛОГИЧЕСКИТЕ И ЕМОЦИОНАЛНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ</p>				
<p>2.1. Сформиране на външен екип на национално ниво от водещи специалисти – клинични психолози, психотерапевти, психиатри и др., за подкрепа по случаи на тежки родителски конфликти и за оказване на супервизия</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- ращи: На- ционал-</p>	<p>Сформиран екип на национално ниво</p>		

	ното сдружение на психолозите, Висши училища, Центрове за психично здраве			
<i>2.2. Мониторинг по прилагане на Методическо указание за работа по случай на деца в риск от родителско отчуждение и Механизъм за работа и сътрудничество между институциите по случаи на деца, въввлечени в родителски конфликти, с оглед подобряване на работата по случаи и отстраняване на трудностите в практиката</i>	Водеща: ДАЗД Партнера: АСП	Приета актуализация	ДАЗД – проведен е външен мониторинг на Методиката за управление на случай на закрила на дете в риск и е съставен втори по ред анализ за изпълнение на Методиката за периода 01.07.2023 г. 31.12.2023 г. Същият изследва провеждането на задълбочена и последователна социална работа – от регистриране и оценка на сигнал до приключване на работата по случай и взаимодействието между различните дирекции „Социално подпомагане“ (ДСП). Чрез информационната карта е предоставена възможност на работещите специалисти да споделят за проблеми на всеки един от етапите, както и да дадат конкретни предложения за подобряване на работата по случаите. С резултатите от анализа е запознат министърът на труда и социалната политика и изпълнителния директор на Агенцията за социално подпомагане.	
<i>2.3. Въвеждане на задължителна медиация по семейни дела</i>	Водещи: МП, ВСС	Изготвен акт/приет акт		

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3
ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦА С РОДИТЕЛИ, КОИТО ПРЕБИВАВАТ ДЪЛГОСРОЧНО В ЧУЖБИНА

<p>3.1. <i>Разработване на механизъм за регистриране и подкрепа за деца, чиито родители пребивават в чужбина</i></p>	<p>Водещи: ДАЗД, МОН, ЦКБППМ Н Партни- ращи: МВР, АСП, об- щини</p>	<p>Приет механизъм</p>		
<p>3.2. <i>Наблюдение и подкрепа в работата по случаи на деца с родители, които пребивават в чужбина</i></p>	<p>Водеща: АСП Партни- ращи: МОН, МВР, об- щини, дос- тавчици на услуги</p>	<p>Подкрепа чрез мерки за зак- рила</p>	<p>АСП – По предоставена от дирекциите „Социално подпомагане“ информация новите случаи, по които работят отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) към ДСП в страната на деца, настанени в семейства на близки и роднини, с родители, които пребивават в чужбина са 36.</p>	

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4
ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦА С УВРЕЖДЕНИЯ И/ИЛИ СЪС СОП, ДЕЦА С КОМПЛЕКСНИ КОМУНИКАТИВНИ ПОТРЕБНОСТИ (С НАРУШЕНА ИЛИ ЛИПСВАЩА ФУНКЦИОНАЛНА РЕЧ)

<p>4.1. <i>Проучване и анализ на проблемите на превенцията на насилието на децата с комплексни комуникативни потребности (ККП):</i> 4.1.1. <i>Организиране на междуинституционална среща на национално ниво;</i> 4.1.2. <i>Изготвяне на доклад с отчетна информация върху насилието над деца с увреждания и ККП;</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- ращи: Фондация „АСИСТ – ПТ“, МВР, МЗ, МП, МОН, МТСП,</p>	<p>Проведена среща; Изготвен доклад на вниманието на НСЗД; Провеждане на кръгла маса; Работна група, която да направи преглед и предложения за промени в действащото законодателство</p>		
--	---	---	--	--

<p>4.1.3. Проучване и представяне на добрите практики по света за превенция, разследване и правосъдие на насилие, малтретиране и експлоатация над деца с увреждания;</p> <p>4.1.4. Организиране на кръгла маса с участието на всички заинтересовани страни за представяне на резултатите от доклада и обсъждане на препоръки за следващи стъпки за превенция на насилието над деца с комплексни комуникативни потребности;</p> <p>4.1.5. Създаване на междуинституционална работна група с цел проучване на чуждестранен опит и предлагане на система за превенция и достъп до правосъдие за децата със затруднена комуникация</p>	<p>МВнР, АХУ, АСП</p>			
<p>4.2. Разработване на система за регистриране, наблюдение и подкрепа за деца с комплексни комуникативни потребности с цел превенция на насилието, включваща работа за развитие на нужните комуникативни и социални компетентности, позволяващи съобщаване и защита от насилие и създаване на нужните средства за Допълваща и алтернативна комуникация (ДАК) и обучение на специалистите за работа с тях</p>	<p>Водещи: АХУ, АСП Партни- раци: Фондация „АСИСТ – ПТ“, МОН, МТСП, ДАЗД, МЗ- НЕЛК</p>	<p>База данни на всички деца с увреждания, която може да бъде използвана за мониторинг и превенция на насилието над деца с увреждания. Система за комуникация, свързана с насилие и експлоатация, отговаряща на най-добрите практики</p>		
<p>4.3. Създаване на система за гарантиране на правото на комуникация и обучение на децата с комплексни комуникативни потребности чрез ранна оценка на нуждите от Допълваща и алтернативна комуникация (ДАК), избор на подходяща система за ДАК и безплатното ѝ осигуряване и внедряване. Такава система ще бъде основополагаща за превенцията на насилие над деца с комплексни комуника-</p>	<p>Водещи: МОН, АСП, АХУ Партни- раци: Фондация „АСИСТ – ПТ“, ДАЗД, МЗ,</p>	<p>Законодателни промени, които гарантират безплатния ранен достъп до нужните средства за ДАК, която осигурява подкрепа и актуализация през целия цикъл на използване</p>	<p>МОН – Разработен е проект на Постановление за изменение и допълнение на Наредбата за приобщаващото образование, като част от измененията са по отношение на допълваща и алтернативна комуникация (ДАК). Допълнени са разпоредби по отношение на осигуряване при необходимост на технически средства и софтуери за ДАК, с което се предоставя възможност за използването им</p>	

<p><i>тивни потребности, тъй като ще гарантира възможност за съобщаване на насилие и даване на показания</i></p>	<p>МТСП, НПО</p>		<p>от деца и ученици с физически увреждания и двигателни ограничения, с комуникативни нарушения, със сензорни увреждания, с множество увреждания. Създадени са разпоредби, които определят, че при извършване на оценката на индивидуалните потребности на деца и ученици с физически увреждания и двигателни ограничения, с комуникативни затруднения/нарушения, със сензорни увреждания, с множество увреждания при необходимост да се използват технически средства и софтуери за допълваща и алтернативна комуникация (ДАК), както и средства за алтернативен достъп до компютър, като устройства за проследяване на погледа и специализирани софтуери за използването им, суичове, софтуери за управление на компютър с глас, алтернативни клавиатури и мишки и други, и системи за позициониране. Създадени са и разпоредби за осигуряване на технически средства и софтуери, подпомагащи обучението на деца и ученици със специфични нарушения на способността за учене – с дислексия, с дисграфия, с дискалкулция.</p>	
<p><i>4.4. Изграждане на приобщаващи модели и разбиране на различията. Утвърждаване на добри практики за социализация на децата с комплексни нужди и множество увреждания и децата с психични страдания</i></p>	<p>Водещи: МОН, МЗ, общини Партньори:</p>	<p>Брой приобщени деца</p>	<p>МОН – общо 26 076 деца и ученици в системата на предучилищното и училищното образование и обучение, от които 19 250 в училища (от I клас до XII клас, в това число и специалните училища) и 6 826 в детски градини.</p>	

	НЦОЗА, НПО			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5				
ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ ЧРЕЗ ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ				
<i>5.1.Развиване на дигитално-медийна грамотност на учениците в часовете и извънкласните дейности, включително чрез разработване и прилагане на дигитални иновации и платформи за развитие на дигитално-медийна грамотност</i>	Водещи: МОН, ДАЗД Партни- раци: ГДБОП, НЦБИ	Брой проведени обучения и дискусии, тренинг	МОН – Участие в конференция по инициатива на Коалиция за медийна грамотност.	
<i>5.2. Получаване и обработка на сигнали за онлайн насилие над деца чрез Горещата линия на Националния център за безопасен интернет</i>	Водеща: НЦБИ Партни- раци: ДАЗД, МОН, МВР	Популяризиране на линията и възможностите за подаване на сигнал	НЦБИ – за деветмесечието на 2024 г. има 5-кратно увеличение да сигналите на Горещата линия – 293 312 сигнала за онлайн злоупотреби над деца е обработил Националният център за безопасен интернет.	
<i>5.3. Обучения на ученици от всички образователни етапи по теми, свързани с онлайн рисковете като онлайн тормоз, секстинг, онлайн сексуална експлоатация, сексторшън, непознати в мрежата, сигурност и хакнати профили</i>	Водеща: МОН Партни- раци: НЦБИ, АР, МВР- ГДБОП, ДАЗД	Брой обучения и брой обучени ученици		
<i>5.4.Провеждане на учебителна програма Киберскаутути в училищата в България</i>	Водеща: МОН Партни- раци: НЦБИ, АР, МВР- ГДБОП, общини	Брой училища, в които е реализирана програмата		*МОН не администрира тази програма. Водеща организация е НЦБИ.

5.5. Провеждане на кампания за повишаване на информираността на родители, учители и професионалисти по отношение на онлайн рисковете и превенцията на насилието в Интернет	Водеща: МОН Партни- ращи: АР, НЦБИ	Ежегодна кампания		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 6 ПРЕВЕНЦИЯ НА ЕКСПЛОАТАЦИЯ НА ДЕЦА В ПРИНУДИТЕЛНО ПОДЧИНЕНИЕ ЗА ПРОСИЯ И ДРУГИ ФОРМИ НА ПРИНУДИТЕЛЕН ТРУД				
6.1. Въвеждане на механизъм за регистриране, докладване, подкрепа и наблюдение на деца в принудително подчинение за просия и други форми на принудителен труд, трудова и/или сексуална експлоатация	Водещи: АСП, ИАГИТ Партни- ращи: ДАЗД, МВР, об- щини, дос- тавчици на социални услуги	Въведен механизъм на работа		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 7 ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА ТРАФИК				
7.1. Провеждане на местни академии за доброволци към МКБТХ за работа по превенция на трафика на хора сред връстници	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раща: МОН	Проведени сесии за доброволци - брой участници; обучени лица		
7.2. Информационни сесии в училища в страната за повишаване на информираността на младите хора и учениците относно престъплението „трафик на хора“	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раща: МОН	Брой проведени сесии; брой участници; обучени лица		

7.3. Специализирани обучения за педагогически специалисти, психолози, социални работници, правни защитници и др. по темата „трафик на хора“	Водещи: НКБТХ МКБТХ Партни- раща: МОН	Брой проведени обучения; брой участници; обучени лица	МОН – Предстои провеждане на обучение на 56 педагогически специалисти по темата за превенция на трафика на хора.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 8 ПРЕВЕНЦИЯ УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЧНИ И НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА И ГАРАНТИРАНЕ ПРАВОТО НА ЗАКРИЛАТА НА ДЕЦАТА И МЛАДЕЖИТЕ, УПОТРЕБЯВАЩИ И/ИЛИ ЗЛОУПОТРЕБЯВАЩИ С НАРКОТИЧНИ ВЕЩЕСТВА				
8.1. Разработване и прилагане на програма за превенция на рецидив при деца с проблемна употреба на наркотични вещества	Водещи: МЗ, НЦОЗА Партни- ращи: ПИЦ, об- щини, за- интересо- вани страни	Брой достигнати деца	МЗ – Дневен център за рехабилитация и терапия „Св. Стилиан““ (нерезидентна програма за лица под 18 години) – капацитет на програмата 15 лица	
8.2. Разработване и прилагане на резидентна програма за превенция на рецидив при деца с проблемна употреба на наркотични вещества	Водещи: МЗ, НЦОЗА Партни- ращи: ПИЦ, об- щини, за- интересо- вани страни	Брой достигнати деца	МЗ – Резидентна програма „Живот без дрога“ (резидентна програма за лица под 18 години) – капацитет на програмата – 15 лица	
8.3. Провеждане на целенасочена работа в училищата (информационни кампании, обучения и др.). Формиране на социални умения у учениците	Водещи: МЗ, МОН Партни- ращи: ПИЦ,	Брой достигнати деца и младежи	МЗ – Информационни кампании – 64 934 достигнати деца и младежи; обучения за деца и младежи, включително младежи – доброволци – 31 777 деца и младежи; работа в училищата – 52 179 достигнати;	

	РУО, училища НПО (само по одобрена от МОН и МЗ програма за превенция употребата на наркотични вещества)			
8.4. Провеждане на кампании за ангажиране на обществеността по проблемите на употребата и злоупотребата с наркотични вещества	Водещи: ОбСНВ и ПИЦ, ДАЗД Партньорски: МЗ, МОН, МВР, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО	Брой достигнати лица	МЗ – Достигнати – 74 624	
8.5. Разработване, издаване и разпространение на информационни материали по темата за насилието, както и за употребата и злоупотребата с наркотични вещества	Водеща: ДАЗД Партньорски: МЗ, МОН, МВР, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО	Брой достигнати лица	МЗ – Достигнати - 58550	
8.6. Доброволно, конфиденциално и етично консултиране на употребяващи и злоупотребяващи лица и	Водещи: ОбСНВ и ПИЦ	Брой консултирани	МЗ – Достигнати – 5009	

<p><i>подпомагането им да намерят собствен вътрешен ресурс за справяне с проблема;</i> <i>Консултиране и подкрепа на семейства и близки на лица с проблемна употреба и зависимост;</i> <i>Превантивно консултиране при съмнения или тревога от проблемно поведение на деца, младежи или възрастни</i></p>				
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 9 ПРЕВЕНЦИЯ НА ДЕТСКИТЕ/РАННИ БРАКОВЕ И СЛУЧАИ НА РАННИ РАЖДАНИЯ</p>				
<p><i>9.1. Подобряване знанията на децата относно сексуалното насилие и начините да се предпазят от него</i></p>	<p>Водеща: МОН Партньори: МЗ, ДАЗД, НЦОЗА</p>	<p>Въведен обучителен модул</p>	<p>МОН – Министерството на здравеопазването на Република България е определено за Оператор на Програмен компонент за изпълнението на Програма „Профилактика и укрепване на здравето“, финансирана по Швейцарско-българската програма за сътрудничество. Целта на Програмата е да се пилотира модел за укрепване на здравето и благосъстоянието на българските деца и юноши чрез общински и училищни политики за промоция на здравето и цялостна здравна грамотност, насочена към децата и юношите, както и към техните родители, учители, училищни медицински специалисти, педагогически и медицински специалисти от детски градини и детски ясли. Министерството на образованието и науката е партньор.</p>	
<p><i>9.2. Създаване и прилагане на програми или интегриране на доказали своята ефективност програми и добри практики за работа в общността по превенция на детските и ранни бракове (случаи на деца, съжителстващи на семейни начала, и случаи на деца – родители за регионите с концентрация на</i></p>	<p>Водещи: Общини Партньори: МЗ, МОН,</p>	<p>През 2023 г. проведена регионална среща в гр. Сливен;</p>	<p>ДАЗД - Изготвен е проект на споразумение за сътрудничество на отговорните институции на местно ниво за община Сливен за работа по превенция на ранните/детски бракове и ранни раждания.</p>	

<p>случаи на деца в ранно съжителство на семейни начала и случаи на малолетните и непълнолетните родители), включително програми и интервенции за овластяване на момичетата и момчетата чрез информация и развитие на житейски умения, подкрепа за продължаване на образованието и осигуряване на възможности за професионална реализация</p>	<p>ДАЗД, областен управител, прокуратура, МВР, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО</p>	<p>Брой срещи</p>	<p>През месец юли е събрана, обобщена и анализирана информация чрез регионалните здравни инспекции в страна за случаите на ранни бременности и за ранните раждания от ненавършили пълнолетие момичета, както и със съдействието на Агенцията за социално подпомагане е направена справка за изминалата 2023 г. и първото шестмесечие на 2024 г. относно броя на отпуснатите еднократни помощи за бременност на ненавършили пълнолетие момичета или еднократни помощи при живо родено дете от ненавършили пълнолетие момичета. Видно от тази информация за 2023 г. има регистрирано раждане от 11 годишно дете.</p> <p>ИСДП – предоставя услуга „Осигуряване на подслон за бременни жени и майки в риск да изоставят децата си“ в гр. Шумен. За периода са подкрепени 3 бременни непълнолетни майки, а за 2 непълнолетни майки се проследява грижата за новородените в семейна среда. Услугата се предоставя като комплекс от социални услуги, по смисъла на чл. 18, т.3 от ЗСУ заедно със социални услуги информирание и консултиране, застъпничество и посредничество, терапия и рехабилитация, обучение за придобиване на умения.</p> <p>В КСУДС Видин, част от потребителите в КСУДС са малолетни и непълнолетни майки. Работата с тях е индивидуална</p>
---	---	-------------------	---

			съобразно изведените нужди – овластяване, развитие на умения, подкрепа за продължаване на образованието, работа с членовете на разширеното семейство с цел социалното им включване.	
<i>9.3. Изграждане на системни механизми и планове за работа с родителите за промяна на стереотипите и неблагоприятните за децата традиции и работа с гражданското общество за промяна на обществените нагласи по отношение на „детските бракове“, малолетните и непълнолетните родители</i>	Водещи: Общини Партнери: МЗ, МВР, МОН, ДАЗД, областен управител, прокуратура, НЦОЗА, УНИЦЕФ, НПО	Брой кампании и срещи на местната общност	ИСДП – В предоставяните от ИСДП услуги във гр. Видин и гр. Шумен, в рамките на подкрепата на непълнолетни родители се работи и с техните родители в посока осмисляне, че ранните бракове са насилие над децата, че те могат да имат и други проекции за тях в бъдеще – да разват интереси, да завършат успешно образование и да имат лична реализация не само в ролята на майки, а в професионален и личен план.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 10 ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ И ДЕЦАТА, СВИДЕТЕЛИ НА НАСИЛИЕ, ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВЕН ДОСТЪП ДО ПРАВНИ СРЕДСТВА ЗА ЗАЩИТА И ДО СЪОТВЕТНОТО ОБЕЗЩЕТИЕ				
<i>10.1. Изготвяне на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс</i>	Водеща: МП Партнери: МВР, съдебна власт	Приет акт		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 11 ИЗГРАЖДАНЕ НА БЕЗОПАСНА И БЛАГОПРИЯТНА УЧИЛИЩНА СРЕДА И ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА СРЕЩУ НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ				
<i>11.1. Целенасочени действия за подобряване на училищния климат/климата в образователната институция, създаване на приобщаваща и приемаща</i>	Водеща: МОН	Програма	МОН – Изготвени формуляри, събрана и обобщена информацията от тях на кандидатствалите училищата по Нацио-	

<p><i>среда, изграждане на сплотена училищна/образователна общност и развиване на чувство на принадлежност на децата и учениците към тази общност. Разпространение и интегриране на вече доказали ефективността си програми, които се основават на цялостния училищен подход за сигурна училищна среда</i></p>	<p>Партньори: НПО</p>		<p>налната програма. Постъпили предложения – По Модул 1 – Детски градини - 75 проектни предложения. По Модул 2 – Училища – 455 проектни предложения. Класирани проектни предложения за учебната 2024-2025 г. Ще бъдат обхванати 20 детски градини с 2803 деца, 320 учители и 2550 родители. По модул 2 „Училище без агресия за сигурна училищна среда“ на програмата с бюджета на модула 400 000 лв. ще бъдат включени 13 606 ученици, 1350 учители и 5900 родители от 41 училища. Акцент на НП за учебната 2024-2025 г. е осигуряването на сигурна образователна среда за децата и подрастващите и във виртуалното пространство. ИСДП – Организацията работи целенасочено в 4 училища: СУ „Сава Доброплодни“ – гр. Шумен, СУ „Панайот Волов“ – гр. Шумен, 23 СУ – гр. София и 123 СУ – гр. София в рамките на проектни дейности, развивайки цялостен училищен подход за промяна на социалните норми като превенция на насилието (Проект Caring, ЕК). След обученията на ученици и педагогически специалисти по прилагане на подхода във всяко училище, са проведени работилници с учениците за развитие на инициативи, водещи до промяна на „вредните норми“ и изграждане на позитивна и сигурна училищна среда.</p>	
--	---------------------------	--	--	--

			През следващия отчетен период предстои реализиране на инициативите с подкрепата на ИСДП. Повече информация на: https://sapibg.org/bg/search?text=Caring	
<i>11.2. Разработване и прилагане на промотивно-превантивни програми за психичното здраве на децата и младежите в училищна възраст, насочени към повишаване на осведомеността, насърчаване на (само-)грижата и търсенето на подкрепа, преодоляване на стигмата и осигуряване на достъп до психологическа подкрепа, включително чрез разработване, прилагане и интегриране на иновативни и дигитални платформи за психично здраве</i>	Водеща: НЦОЗА Партни- раца: МОН	Програми		
<i>11.3. Засилено взаимодействие между УКП, МКБППМН, педагогически съветници, училищни психолози и родителски настоятелства. Работа с родителите като стъпка за превенция срещу насилието между децата в училищните институции</i>	Водещи: МОН, ЦКБППМ Н, МКБППМ Н, МВР	Провеждане на срещи и комисии		
<i>11.4. Разработване и прилагане на програма и мерки за социално-превантивна работа с родители във връзка с извършени от техните деца прояви на насилие в образователните институции</i>	Водещи: ДАЗД, МОН, ЦКБППМ Н, МКБППМ Н, МВР Партни- раци: МТСП, АСП	Изготвяне на национална програма	ДАЗД – във връзка с последните изменения и допълнения в Наредбата за специализирана закрила на деца на обществени места предстои сформиране на работна група за разработване на програма по чл. 15 от същия подзаконов нормативен акт, по която учителите, класните ръководители или педагогическите светници запознават децата и родителите или другите лица, които полагат грижи за детето, с условията и реда за специализирана закрила на деца на обществени места и за изискванията за	

			придружаване на децата, както и за различните видове рискове. Групата ще бъде сформирана под ръководството на ДАЗД, с участието на представители на МОН, МЗ, ГДНП/МВР, КЗП, ДАБДП.	
<i>11.5. Разработване и/или интегриране на вече работещи практики и програми в образователната система за развиване на социално-емоционални умения, включително толерантност, у децата от ранна детска възраст при прилагане на компетентностния подход. Разработване и/или интегриране на вече работещи практики и програми в образователната система за образование по права на детето и гражданско образование от ранна детска възраст</i>	Водеща: МОН Партньори: НПО	Интегриране на разработени програми в учебното съдържание		
<i>11.6. Насърчаване на извънкласните дейности, развиващи социално-емоционални умения, вкл. толерантност у децата и младежите в училищна възраст</i>	Водещи: МОН, общини	Дейности	ИСДП – Организацията провежда тренингови програми с ученици, вкл. и през отчетния период, насочени към разбиране и прояви на толерантност и превенция на насилие в училища и детски градини. В КСУДС Видин се провеждат ателиета с децата в училищна възраст: „Спорт и здраве“, „Рисуване и креативни занимания“. С децата настанени в социалната услуга ОПДНТ – Кризисен център се регулярно се провеждат групови срещи, на които за децата се осигурява пространство за споделяне на важни за тях теми и изразяване на мнение по въпроси, които са част от ежедневието и порастването им. Тези срещи са и място, в което с подкрепата на екипа, децата осмислят меж-	

			дуличностни взаимоотношенията, развиват умения за разрешаване на конфликти и справяне с трудности.	
<i>11.7. Среци на специалисти от МКБППМН с деца с цел информираност по отношение на поведението им в социума и нормативно определените им отговорности</i>	Водещи: ЦКБППМН, МКБППМН, МОН, МВР	Среци в училищата		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 12				
ГАРАНТИРАНЕ НА ЗАКРИЛА ОТ НАСИЛИЕ НА ДЕЦАТА В ЛЕЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ				
<i>12.1. Извършване на мониторинг в лечебните заведения за болнична помощ на практиките за прием на деца без придружител и на прилагането на нехуманни методи на физическо ограничаване при провеждане на лечение на деца</i>	Водеща: РЗИ-ИАМН Партнера: ДАЗД	Осъществяване на мониторинг		
<i>12.2. Утвърждаване на единни правила/указания относно приема в лечебни заведения за болнична помощ за лечение на деца без придружител и прилагането на мерки за физическо ограничаване на деца, постъпили за лечение без придружител, при неизбежна необходимост, в синхрон с международните стандарти и заложените в съответните медицински стандарти в Република България, посочване на неприемливите начини за имобилизиране, времетраене и условия</i>	Водеща: МЗ	Разработени правила	МЗ – Разработени правила, предстои да бъдат въведени в лечебните заведения.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 13				
МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА СИСТЕМАТА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ УСЛУГИ ЗА ПОДКРЕПА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ДЕЦА, ЖЕРТВИ ИЛИ ИЗВЪРШИТЕЛИ НА НАСИЛИЕ ИЛИ ЕКСПЛОАТАЦИЯ				
<i>13.1. Организиране на проверки относно спазване правото на детето на закрила срещу насилие от образователни институции, лечебни заведения, доставчици на социални услуги, дирекции „Социално подпомагане“, центрове за подкрепа за личностно</i>	Водеща: ДАЗД	Брой проверки	ДАЗД – извършени са общо 36 броя проверки, от които: 13 броя проверки по сигнал; 16 броя планови проверки; 6 броя последващи проверки за проследя-	

<p>развитие, юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата на закрила на детето, териториални поделения на Държавната агенция за бежанците</p>			<p>ване изпълнението на дадени задължителни предписания след извършени проверки; 1 мониторинг в ПДНД към затвора – гр. Сливен. От посочения брой проверки по сигнал, 11 са относно случаи на насилие. Проверките са 3 в ДСП, 26 в образователни институции – училища и детски градини, 5 в доставчици на социални услуги, 1 в Регистрационно-приемателен център на ДАБ.</p>	
<p>13.2. Интервенции за приемна грижа с участието на дирекциите „Социално подпомагане”, общините и доставчиците на социални услуги, лицензирани по реда на Закона за социалните услуги. Провеждане на инициативи и кампания за набиране на кандидати за приемни семейства за прием на деца, преживели насилие</p>	<p>Водещи: Общини, доставчици на социални услуги, лицензирани по реда на ЗСУ, ДСП</p>	<p>Брой приемни семейства</p>		
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 14 ПРЕУСТРОЯВАНЕ НА ОПАСНИ СРЕДИ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СВОБОДНОТО ВРЕМЕ НА ДЕЦАТА ЧРЕЗ АНГАЖИРАНЕ В СПОРТНИ, КУЛТУРНИ И ДРУГИ ДЕЙНОСТИ</p>				
<p>14.1. Осигуряване на подходяща и достъпна спортна инфраструктура на обществени места за отидих – в реконструирани и модернизирани спортни съоръжения, както и детски площадки за игра</p>	<p>Водещи: Общини</p>	<p>Брой реконструирани или изградени спортни съоръжения и площадки за игра</p>		
<p>14.2. Гарантиране на безплатен достъп на децата до спортни услуги и занимания – обхванати деца по програми за достъп до спортни съоръжения</p>	<p>Водеща: ММС Партньори: Спортни клубове и спортни федерации</p>	<p>Брой реализирани проекти Брой включени деца Брой спортни занимания Брой спортни прояви</p>	<p>ММС – Министерството реализира следните програми, с краен срок 31.12.2024 г.: *Програма „Спорт за децата в свободното време“ - постъпили са 170 проекти на спортни клубове, като от тях ще се реализират 140 проекти по 36 вида</p>	

			<p>спорт, 31 608 занимания, с включени 5 666 деца;</p> <p>*Програма „Децата и спортният клуб“ - постъпили са 84 проекти на спортни клубове, одобрени са 44 проекти по 25 вида спорт, с обхванати 6 955 деца;</p> <p>*Програма „Спорт за деца в риск“ с включени 249 деца, от които 202 са идентифицирани като деца в риск. Финансирани са 10 проекта на спортни клубове. На децата е предложена подходяща форма за включване в 1 618 безплатни спортни занимания и избор за практикуване на 6 вида спорт;</p> <p>*„Програма за развитие на спорта за учащи“ с обхванати 10 000 участници, организирани в 47 спортни прояви от държавния спортен календар и 9 прояви от международния спортен календар. Финансирани са проектите на две многоспортови федерации – Българска асоциация спорт за учащи и Българска спортна федерация за деца и младежи в риск.</p> <p>Проекти на спортни федерации:</p> <p>*Проект „Децата и бадминтона“ – по проекта на БФ Бадминтон са реализирани 2 040 занимания с включени в тях 900 деца;</p> <p>*Проект „Атлетическа академия за деца“ на БФ Лека Атлетика ще се реализират 960 занимания с включени в тях 640 деца;</p>	
--	--	--	---	--

			*Проект „Тенисът – спорт за всички“ на БФ Тенис, ще бъдат обхванати 840 деца в 3 200 спортни занимания на 25 спортни клубове от цялата страна; *Реализиран е Проект „Научи се да караш ски“ на БФ по ски, с общ брой обхванати деца 2 028, организирани в над 5 000 занимания.	
14.3 Участие на деца в културни дейности, в културни институти, в извънкласни и извънучилищни форми	Водещи: Училища, МОН Партни- раци: Кул- турни инс- титутути, МК	Национални програми за развитие на образованието		
14.4. Създаване на общински програми за ангажиране на свободното време на децата и семействата	Водещи: Общини Партни- раци: МОН, МК, ММС, МЗ - РЗИ, МВР	Брой общински програми		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 15				
ПРЕВЕНЦИЯ НА РИСКА ОТ ПОСЕГАТЕЛСТВО И РЕАКЦИЯ ПРИ ТРАНСГРАНИЧНО ДВИЖЕНИЕ НА ДЕЦА				
15.1. Разработване на учебни материали по правата на децата, бежанци и мигранти, за разясняване на системата за закрила в страната, преведени на съответните езици и адаптирани за деца	Водещи: ДАБ, ДАЗД Партни- раци: МВР, МОН, НСОРБ,	Изработени учебни материали		

	АСП, МЗ - НЦОЗА			
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 16				
ПОДКРЕПА И ЗАКРИЛА НА ПРАВАТА НА ДЕЦАТА В КОНФЛИКТ СЪС ЗАКОНА				
<i>16.1. Подкрепа на деца, преминали през ВУИ и СПИ, за ресоциализация и развиване на социални умения. Изготвяне на план за напускане на всяко дете, на което предстои прекратяване на настаняването</i>	Водещи: МОН, ЦКБППМ Н, АСП, МВР Партни- раци: Об- щини, ли- цензирани достав- чици на услуги	Ползване на услуги, продъл- жаване на образователната подкрепа, застъпничество за намиране на работа, превен- ция на девианти прояви		
<i>16.2. Създаване на модел на програми за работа с непълнолетните правонарушители и на програми за работа с родителите</i>	Водещи: ЦКБППМ Н, МОН, ДАЗД Партни- раци: АСП, НПО, МП/ГДИН	Разработени програми. Брой участници, спрямо ко- ито е приложена програмата	ИСДП – Продължаващо предоставяне на специализирана интегрирана услуга за подкрепа на деца в конфликт със закона в рамките на ЦОП София (развита по проект по програма „Правосъдие“, https://justice.sapibg.org/bg) като програма, наречена „Достъп до справедливост“. Работата по програмата се основава на дейности по застъпничество и посредничество при участие на деца в правни процедури, информиране за права, вкл. и на родители, програми за развиване на умения и ресоциализация на непълнолетни правонарушители. В КСУДС Шумен се работи по програма на ИСДП за работа с непълнолетни правонарушители и за периода са насочени 2 непълнолетни деца от МКБППМН.	

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛ II

ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДХОДЯЩА НОРМАТИВНА УРЕДБА ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО СРЕЩУ ВСИЧКИ ФОРМИ НА НАСИЛИЕ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ I

ПРЕГЛЕД И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПРАВНАТА РАМКА

<p>1.1. <i>Промяна на инструкция 8121з-78/24 януари 2015 г. за реда за осъществяване на задържане, оборудването на помещенията за настаняване на задържани лица и реда в тях в Министерството на вътрешните работи</i></p>	<p>Водеща: МВР</p>	<p>Приета инструкция</p>		
<p>1.2. <i>Изготвяне и приемане на нова нормативна уредба в областта на правосъдието за детето по отношение на деца в конфликт със закона:</i> 1.2.1. <i>Сформиране на РГ;</i> 1.2.2. <i>Извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието;</i> 1.2.3. <i>Изготвяне на проект на закон за детското правосъдие</i></p>	<p>Водеща: МП Партни- раци: МТСП, МВР, МОН, ЦКБППМ Н, УНИ- ЦЕФ, НМД и др.</p>	<p>Приет акт</p>	<p>МП – Още през 2019 г. от експертна работна група към Министерство на правосъдието е изготвен проект на Закон за възпитателните мерки спрямо лицата, извършили като непълнолетни престъпление или административно нарушение и мотиви към него. В работната група е постигнат консенсус относно необходимостта от изграждане на система от мерки за защита на най-добрия интерес на непълнолетния правонарушител при зачитане на неговото достойнство, както и достойнството на пострадалия от нарушението чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ индивидуализация на мерките за възпитателно въздействие при съобразяване на физическото, интелектуалното, нравственото и социалното развитие на непълнолетния правонарушител, както и на правото му на образование; ✓ прилагане на най-малко ограничаващата мярка, чрез която 	<p>Поради невъзможност за формиране на редовно правителство през 2024 г. през отчетния период не е постигнат напредък по отношение на спорните въпроси, както и относно приемането или изменението на закони, политики и програми, които са от значение за осигуряване на щадящо правосъдие за деца.</p>

			<p>може да се постигне целта на закона;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ специални познания на участниците във възпитателната дейност за правата на детето и международните стандарти за работата с непълнолетни и лица в младежка възраст; ✓ взаимодействие с родителите, попечителите и другите лица, които по закон полагат грижи за непълнолетния правонарушител, освен ако това противоречи на неговия най-добър интерес или би възпрепятствало съществено хода на производството; ✓ достъп до съдебен контрол върху ограниченията на правата на лицето, насочено към възпитателни мерки; ✓ задължителна адвокатска защита за непълнолетните при осигурена възможност за получаване на правна помощ по реда и при условията на Закона за правната помощ; ✓ бързина на производството. <p>Основните положения на предлагания законопроект са следните: -Специални познания на участниците във възпитателната дейност: Законопроектът въвежда изискването възпитателните дела да се разглеж-</p>	
--	--	--	--	--

			<p>дат само от специализиран съдебен състав и законът да се прилага от съдии, прокурори, специализирани полицейски служители за работа с деца и медиатори със специализирани познания за правата на детето и международните стандарти за работа с непълнолетни в конфликт със закона. Стандартите за специализация ще бъдат утвърдени от министъра на правосъдието, съгласувано с министъра на образованието и науката.</p> <p>-Въвеждане на възстановяващото правосъдие:</p> <p>Съществен елемент от предлаганите законодателни промени е предвидената възможност за използване на процедура по медиация. Това ще позволи въвеждането на възстановяващото (ресторативно) правосъдие, така че да се постигне отстраняването на вредите, причинени от противоправното поведение, и доколкото е възможно възстановяване на взаимоотношенията между нарушителя, пострадалия и обществото.</p> <p>-Институтът на семейния съвет:</p> <p>Когато е подходящо за постигане на целите на закона, е предвидена възможността да бъде свикван семеен съвет, с участието на: правонарушителя, неговите родители или осиновители, както и други роднини, с които е изградил близки отношения, а ако е непълно-</p>	
--	--	--	---	--

			<p>летен и няма родители, се поканва попечителят или лицето, което по закон полага грижи за него. Службата за възпитателна подкрепа може да покани и представител на дирекция „Социално подпомагане“, специализиран полицейски служител за работа с деца, класен ръководител, педагогически съветник или други подходящи лица.</p> <p>-Балансиране на правата и законните интереси на непълнолетните правонарушители и интересите на обществото:</p> <p>Законопроектът разширява досегашните възможности за прилагане на възпитателни мерки вместо по-тежкото наказание, при което съществува и възможност за ограничаване на индивидуалната свобода чрез поставяне в значителна по степен изолация от естествената среда на семейството, близките и обществото. Затова в обхвата на възпитателното въздействие са включени не само непълнолетните извършители на престъпления в изрично определените от наказателните закони случаи, а също така и непълнолетните извършители на административни нарушения по Указ № 904 от 1963 г. за борба с дребното хулиганство и Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия. Ново положение е и приложимостта на възпитателните мерки по отношение на лица в младежка възраст (навършили пълнолетие,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>но ненавършили 20 години), които са нарушили закона като непълнолетни.</p> <p>-Преодоляване на констатирани слабости по отношение на липсата на координация и единен подход в борбата с противоправното поведение на непълнолетните лица:</p> <p>В съответствие с препоръките на международни специалисти, направени след анализ на българското законодателство, се предлага установяване на координация между системата за правосъдие за деца в конфликт със закона и системата за закрила, за да се гарантира съблюдаване на най-добрия интерес на непълнолетните.</p> <p>С проекта се уреждат и предпоставките за образуване на възпитателно дело, конкретните условия за налагане на съответните възпитателни мерки, правилата за изпълнението им, възможност за обжалване, изменение на наложените мерки, както и за прекратяване на изпълнението.</p> <p>Към момента не е постигнат консенсус относно обхвата на проекта на Закон за възпитателните мерки спрямо лицата, извършили като непълнолетни престъпление или административно нарушение, от чието приложно поле към момента са изключени малолетните деца, и в тази връзка и евентуалната необходимост от доразвиване на подходящи консултативни и подкрепящи услуги по отношение на тях, както</p>	
--	--	--	---	--

			и по предложената със законопроекта възпитателна мярка „специален надзор от приемно семейство“.	
<i>1.3. Изготвяне и приемане на нови Методически указания за работа при случаи на домашно насилие, включително и с участието на деца, след промяна на Закона за защита от домашното насилие. Обучение на всички полицейски органи, работещи по такива случаи</i>	Водеща: МВР	Въведени нови Методически указания в МВР		
<i>1.4. Разработване и апробиране на корекционна програма за лица, упражнили насилие върху деца, сред социалните услуги за подкрепа в общността</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци: ДАЗД МТСП, АСП, УНИЦЕФ, НПО	Утвърдена програма	ИСДП – Сдружението развива и прилага специализирана програма за работа с родители, извършители на насилие. Програмата се прилага в индивидуални консултативни сесии с родители в КСУДС Шумен и КСУДС Видин. В Шумен, за периода в програмата са обхванати 2 родители извършили домашно насилие с наложена мярка от съда „включване в програми“. Във Видин по програмата са обхванати 3-ма родители. Целта на работата е промяна в семейните модели, в модела на възпитание и осмисляне на последиците от авторитарните методи на възпитание върху психиката и развитието на децата.	
<i>1.5. Въвеждане на нормативно основание за приемане, познаване и спазване на Етичния кодекс на работещите с деца, приет от Националния съвет за закрила на детето</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раца: МТСП	Приет акт		
<i>1.6. Преглед на нормативната уредба с цел изпълнение на препоръките на Комитета на ООН за правата на детето</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци:	Анализ с предложения		

	МТСП, МВР, АСП			
<i>1.7. Преглед на нормативната уредба и изготвяне на анализ с цел въвеждане на ограничения (забрана) за лица, осъдени за сексуално насилие над деца по раздел „Разврат“ от НК, да не се допускат до упражняване на професионални дейности, които включват пряк и редовен контакт с деца</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци: МП, МОН, МЗ, МТСП, об- щини	Анализ с предложения		
<i>1.8. Преглед на нормативната рамка и на действащите механизми за работа по случай и подкрепа на деца, чиито родители пребивават дългосрочно в чужбина, с оглед проучване на нуждите на децата, включително събиране на информация за чуждестранни практики</i>	Водещи: ДАЗД МП МВнР Партни- раци: УНИЦЕФ	Анализ с предложения		
<i>1.9. Регламентиране в длъжностните характеристики на всички работещи пряко с деца или имащи досег с деца на задължението за уведомяване по чл. 7, ал. 1 и ал. 2 от Закона за закрила на детето</i>	Водещи: МОН, МК, ММС, ле- чебни за- ведения, МВР, об- щини, НПО – достав- чици на услуги	Актуализирани длъжностни характеристики на институциите		
<i>1.10. Нормативно регламентиране на възможността за получаване на данни от компетентната структура на МВР за IP адреса на публикувания материал с вредно за децата съдържание, което не е тежко престъпление, данни за пострадалите деца, в случаите, в които е извършено деянието чрез</i>	Водеща: МВР – ГДБОП, ДАЗД Партни- раци: МТС	Приети промени в Закона за електронните съобщения	ДАЗД – проведена е експертна среща на представители на ДАЗД и Министерство на транспорта и съобщенията. Набелязани са конкретни бъдещи действия. В процес на подготовка е сформирането на междуинституционална работна група по темата.	

информационна технология (компютърно-информационна система), когато се отнася за ненавършили пълнолетие деца				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 МОНИТОРИНГ ЧРЕЗ ТЕКУЩО СЪБИРАНЕ И АНАЛИЗ НА ДАННИ				
<p>2.1. Разработване на подходящи индикатори (показатели) за събиране на достатъчни и надеждни данни за случаи на насилие от и между деца;</p> <p>2.1.1. Сформиране на работна група;</p> <p>2.1.2. Извършване на цялостен преглед на данните, които се събират в институциите;</p> <p>2.1.3. Разработване на индикатори, с ясна методика</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p> <p>Партньори: Членовете на Постоянната работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“ към НСЗД, УНИЦЕФ</p>	<p>Разработени и въведени в практиката унифицирани индикатори за събиране на данни</p>	<p>АСП – Представители на АСП взеха участие в междуинституционалната работна група за разработване на подходящи индикатори (показатели) за събиране на достатъчни и надеждни данни за случаи на насилие от и между деца. В тази връзка от страна на АСП са предприети действия за изменение и допълнение на Интегрираната информационна система на АСП модул „Закрила на детето“ в посока събиране и обобщаване на допълнителни данни, свързани с насилието над деца.</p> <p>ИСДП – разработи и пилотира инструмент за събиране на данни за насилие над деца, изтърпяващи наказание „лишаване от свобода“. Пилотирането на инструмента се осъществява в поправителния дом към затвора в гр. Враца. Предстои анализ на данните от пилотиране на инструмента. Повече на: https://sapibg.org/bg/project/proektt-data-mosaic</p>	
<p>2.2. Създаване и поддържане на интегрирана база данни за случаи на деца, жертви и извършители на насилие:</p> <p>2.2.1. Въвеждане в експлоатация на НИС към ДАЗД и регистриране на децата, жертви на насилие и децата в риск;</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p> <p>Партньори: Всички органи за</p>	<p>Изградена система, приета промяна в нормативния акт</p>	<p>ДАЗД – Във връзка с изпълнението на проект № BG05SFPR002-2.004-0001 „Ефективни политики за всички деца“, финансиран по Програма „Развитие на човешките ресурси 2021-2027“, и по-конкретно с Дейност 3 „Създаване и</p>	

<p>2.2.2. Изменение и допълнение на действащата нормативна уредба с цел регламентиране на изискването за събирането на данни на национално, регионално и местно ниво и достъпа до различните информационни системи на органите за закрила на детето</p>	<p>закрила на детето</p>		<p>поддържане на Национална информационна система“, Държавната агенция за закрила на детето успешно проведе конкурсна процедура съгласно Закона за обществените поръчки (ЗОП). В рамките на отчетния период е организирана и изпълнена открита процедура с предмет: „Разработване, внедряване и поддръжка на Национална информационна система (НИС)“. Изпълнението на проекта е в ход, като са започнати първоначалните дейности по разработката на НИС.</p>	
<p>2.3. Въвеждане на изисквания за извършване на ежегоден анализ на база на осъществен мониторинг и оценка на напредъка или слабостите в дейностите за предотвратяване на насилието над деца и решаване на проблемите, преди да са довели до закъснения</p>	<p>Водеща: Междудомствена работна група „Превенция на насилието и злоупотребата с деца“ към НСЗД</p>	<p>Ежегоден отчет</p>	<p>ДАЗД – На всеки три месеца от страна на ДАЗД се изготвя отчет за напредъка по изпълнението на планираните мерки и дейности, на база на подадена информация от отговорните институции. Отчетите се публикуват в секция „Превенция на насилието“ на официалната електронна страница на ДАЗД.</p>	
<p>СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ III ЕФЕКТИВНА РЕАКЦИЯ И РАЗСЛЕДВАНЕ НА СЛУЧАИТЕ НА НАСИЛИЕ И ЕКСПЛОАТАЦИЯ</p>				
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ I ОСИГУРЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНИ УСЛУГИ ЗА РЕАКЦИЯ ЗА ДЕЦА, ЖЕРТВИ ИЛИ СВИДЕТЕЛИ НА НАСИЛИЕ</p>				
<p>1.1. Разширяване на достъпа до Националната телефонна линия за деца (НТЛД) 116 111 като действащ механизъм за сигнализиране чрез разработване на мобилно приложение с опция за подаване на сигнал</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p>	<p>Разработено мобилно приложение</p>	<p>ДАЗД – През м. септември е избран изпълнител на дейността, свързана с разработване и внедряване на мобилно приложение Cyberkidz Patrol - Мобилно приложение на ДАЗД</p>	

<p>1.2. Информация за НТЛД 116 111, както и за системата за закрила на детето, да бъде разпространена чрез различни канали на комуникация – печатни издания, интернет среда, медийна среда, радио и телевизионни предавания с участие на експерти от ДАЗД, чрез обектите на проверка, чрез транспортни средства – градски транспорт, метро, БДЖ и др.</p> <p>- При участие на експерти в събития с професионалисти – кръгли маси, семинари, обучения.</p>	<p>Водеща: ДАЗД</p>	<p>Дейности за разпространение</p>	<p>ДАЗД – Предприети са действия за организиране и провеждане на Конкурс за лого на Националната телефонна линия за деца 116 111 и „Чат“ приложението към нея.</p> <p>През месец септември 2024 г. експертите от Дирекция „Политики и програми за детето, стратегическо развитие и координация“ проведоха срещи и обучения със служители на „Национална система 112“, представители от Районен център София и Районен Център Монтана.</p> <p>На 21 август 2024 г. експерт от ДАЗД взе участие в сесия, организирана от Регионалния офис на Уницеф за Европа и Централна Азия (UNICEF ECARO) на тема „Отчетност към децата чрез детските телефонни линии“.</p> <p>На 17 септември 2024 г. експерт от ДАЗД взе участие в работен семинар за международен обмен и съвместно разработване на чувствителни към нуждите на децата механизми за споделяне и подаване на обратна връзка, организиран от Регионалния офис на Уницеф за Европа и Централна Азия. По време на събитието е представена в сесиите дейността на НТЛД 116 111.</p>	
<p>1.3. Популяризиране на НТЛД 116 111 през целеви групи чрез:</p> <p>- провеждане на кампании в училища сред различни възрастови групи, от експерти от ДАЗД;</p>	<p>Водещи: ДАЗД Партнери: МОН и РУО</p>	<p>Разпознаваемост на НТЛД сред децата; Споделяния и харесания в социалните мрежи</p> <p>Създаден 1 бр. флашмоб</p>	<p>ДАЗД – по време на извършваните проверки в образователни институции, социални услуги за деца, са разпространявани материали за НТЛД 116 111,</p>	

<p>- Социалните мрежи, които се ползват от децата – Tik Tok, Instagram, WhatsApp, Snapchat, Телеграм, Фейсбук, Вайбър;</p> <p>- През проекти и програми, в които участва ДАЗД;</p> <p>- Чрез Съвета на децата със създаване на флашмоб за НТЛД;</p> <p>- Създаване на кратки видеа/клипове според целевите групи – малки и по-големи деца, уязвими деца със Съвета на децата</p>		Създадени клипове	провеждани са беседи с децата от проверяваните обекти и е повишена тяхната информираност.	
<p>1.4. Развиване на иновативен модел на интегрирано предоставяне на подкрепа и специализирани услуги за закрила, рехабилитация и реинтеграция на деца, жертви на насилие (включително домашно насилие) и подкрепа на техните родители</p>	<p>Водещи: УНИЦЕФ, ИСДП, Фондация Асоциация Анимус, общини София, Шумен и Монтана Партни- раци: МТСП/ АСП, ДАЗД, МВР, МОН, НСОРБ, МЗ</p>	<p>Използване на резултатите от апробирания и оценен модел и прилаганите услуги за разработване на Националната карта на социалните услуги</p>	<p>АСП – Към 30.09.2024 г. са разкрити и функционират социални услуги в подкрепа на деца, жертви на насилие: 20 (двадесет) Кризисни центъра за деца, жертва на насилие, с капацитет 212 потребители и заети места 115.</p> <p>ИСДП – развива иновативен модел за интегрирано предоставяне на подкрепа „Зона заКрила“ като специализирана услуга в обхвата на услугите в КСУДС Шумен, КСУДС Видин и ЦОП София, https://sapibg.org/bg/about/zona-zakrila-barnahuz.</p> <p>През периода ИСДП стартира проект "Разширяване на модела "Зона ЗаКрила" и развитие на национална мрежа на специализирани услуги "Зона Закрила", https://sapibg.org/bg/project/proekt-razshiryavane-na-modela-zona-zakrila</p> <p>В гр. София и гр. Видин, моделът ще обхване и деца в конфликт със закона. Моделът е оценен с най-висока оценка от независима външна оценка на УНИ-</p>	

			ЦЕФ. ИСДП предприема застъпнически дейности за използване на резултатите от прилагане на модела в Националната карта на социалните услуги.	
<i>1.5. Промяна на дизайна, обновяване на съдържанието и оптимизация на сайта detskasiurnost.bg</i>	Водещи: МВР, УНИЦЕФ	Актуализиран сайт <i>detskasiurnost.bg</i>		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 ГАРАНТИРАНЕ ПРАВТА НА ДЕЦАТА, ЖЕРТВИ НА НАСИЛИЕ И ДЕЦАТА, ПРАВОНАРУШИТЕЛИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА СПРАВЕДЛИВО, ЗАКОНОСЪОБРАЗНО И ЩАДЯЩО ОТНОШЕНИЕ В РАМКИТЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ, ГРАЖДАНСКИ И НАКАЗАТЕЛНИ ПРОИЗВОДСТВА				
<i>2.1. Изготвяне на проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (обединен с този по Стратегическа цел I, оперативна цел 10.1)</i>	Водеща: МП Партньори: МВР, съдебна власт	Приет акт		
<i>2.2. Утвърждаване на методика за ползване и работа в специално обособени помещения („сини стаи“) за щадящо изслушване на деца и извършване на картографиране на сините стаи за изслушване и идентифициране на необходимостта от разкриване на „сини стаи“</i>	Водещи: ДАЗД, МВР, АСП, НСОРБ, ВСС, прокуратура Партньори: НПО	Разработена методика и анализ на информацията за разположението на „сините стаи“	АСП – Представители на АСП взеха участие в междуинституционалната работна група за разработване и утвърждаване на методика за ползване и работа в специално обособени помещения („сини стаи“) за щадящо изслушване на деца и извършване на картографиране на сините стаи. Разработената Методика е сведена на вниманието на служителите от отдели „Закрила на детето“ към Дирекции „Социално подпомагане“ в страната с писмо на АСП № 9100-0168/12.08.2024 година. ИСДП – развива практика на „сини стаи“, на базата на утвърдената методика.	

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3				
ИЗГРАЖДАНЕ НА СИСТЕМА ЗА ПОДПОМАГАНЕ НА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕТО И СОЦИАЛНАТА РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА НАСИЛИЕ				
<p>3.1. <i>Проследяване на положението на децата, жертви на насилие и експлоатация, по Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени деца и деца – жертва на трафик, завръщащи се от чужбина</i></p>	<p>Водещи: ДАЗД, АСП</p>	<p>Анализ</p>	<p>ДАЗД – През отчетния период е работено по 3 случая, за които е приложен Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени български деца и деца, жертви на трафик. За две от децата е организирано репатриране в Р България от Обединеното Кралство и ФР Германия, при координираното взаимодействие с английските социални власти, немските социални власти, Агенция за социално подпомагане, Дирекция „Социално подпомагане“, Кризисен център. И двете деца са въввлечени в дейности, неблагоприятни за тяхното развитие. Трето дете, български гражданин е репатрирано от България във Франция, където живеят и работят родителите му, след продължителна кореспонденция и комуникация с френските социални власти, Посолството на Р България в Париж и компетентната Дирекция „Социално подпомагане“, работеща по случая.</p>	<p>АСП – В АСП се администрират данни за наблюдаваните случаи на деца, жертва на трафик, съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгриж-</p>

			ване на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. Случаите на деца, жертви на трафик, активно се наблюдават от ОЗД/ДСП за период от една година. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай. През посочения период две са наблюдаваните от ОЗД/ДСП деца, жертви на трафик.	
<i>3.2. Мониторинг и контрол чрез организиране на проверки относно спазване правото на детето на закрила срещу насилие в услугите за осигуряване на подслон – кризисни центрове, работа за възстановяване и рехабилитация на жертвите на насилие и развитие на съпътстващи услуги в общността за подкрепа на деца, жертви на насилие и успешната им реинтеграция</i>	Водеща: ДАЗД	Брой проверки		
<i>3.3. Създаване на общинско ниво на работна карта с ангажираните институции с услуги за първична, вторична и третична превенция, както и други дейности за работа по случаи на насилие</i>	Водещи: Общини Партньорски: АКСУ, АСП, МКБППМ Н	Брой работни карти		
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ IV				
ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ, РАБОТЕЩИ С ДЕЦА И НА ИНФОРМИРАНОСТТА НА ДЕЦАТА И ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА, ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ				
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ I				

ПОВИШАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ, РАБОТЕЩИ С ДЕЦА ЗА РАЗПОЗНАВАНЕ НА ВИДОВЕТЕ НАСИЛИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И РЕАКЦИЯ ПРИ СЛУЧАИ НА НАСИЛИЕ (В ОБРАЗОВАТЕЛНА, СОЦИАЛНА, ЗДРАВНА, ОРГАНИ НА РЕДА, СЪДЕБНА СИСТЕМА И ДРУГИ)

<p><i>1.1. Въвеждане на стандартизиран модел за сертификация за образованието и продължаващо обучение за регулиране и признаване на обучението на специалистите от услугите по темата за насилието над и от деца</i></p>	<p>Водеща: НАПОО Партньори: ДАЗД, МОН, общини, НПО</p>	<p>Брой сертифицирани програми и обучители</p>		
<p><i>1.2. Предоставяне на студентите от педагогическите специалности на базови знания относно насилието спрямо деца и между деца – развиване на умения за разпознаване на симптомите на насилие и за оказване на първоначална подкрепа</i></p>	<p>Водеща: МОН Партньори: Ръководства на висши училища с педагогически специалности</p>	<p>Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях</p>		
<p><i>1.3. Предоставяне на базови знания за спецификата на обучение на децата със СОП и развитие на умения за прилагане на различни подходи за интегриране на децата</i></p>	<p>Водеща: МОН Партньори: Ръководства на висши училища с педагогически специалности</p>	<p>Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях</p>		
<p><i>1.4. Предоставяне на базови знания за различни подходи за сформирани на екип и развиване на умения за сформирани на такъв в класовете, с оглед задълженията на класните ръководители</i></p>	<p>Водеща: МОН</p>	<p>Разработени обучителни програми и брой студенти, преминали през тях</p>		

	Партни- раци: Ръ- ководства на висши училища с педагоги- чески спе- циалности			
<i>1.5. Създаване на насоки за обучение по превенция на насилието и провеждане на въвеждащи и продължаващи обучения на различните професионалисти, работещи с деца, относно правата на децата, относимото законодателство и за разпознаване на видовете насилие – идентифициране и реакция при случаи на насилие</i>	Водещи: МОН, АСП, МВР, НИП Партни- раци: ДАЗД, МЗ- съсловни организа- ции, уни- верситети, УНИЦЕФ, НПО	Утвърдена методика и въве- дени системи		
<i>1.6. Обучение на служителите от отделите „Закрила на детето“ по прилагане на Методиката за управление на случай за закрила на дете в риск от отдел „Закрила на детето“, Методическото указание за работа по случаи на деца в риск от родителско отчуждение, Механизма за работа и сътрудничество между институциите по случаи на деца, въвлечени в родителски конфликти, провеждане на супервизии при тежки случаи</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раца: АСП	Проведени обучения и су- первизии		
<i>1.7. Повишаване професионалните знания на полицейските служители, работещи с непридружени</i>	Водеща: ВКБООН Партни- раца: МВР	Брой обучени служители		

деца-мигранти, чрез провеждане на съвместни обучения на тема „Идентификация, насочване и работа с непридружени деца чужденци“				
1.8. Обучения на специалисти, работещи с деца за придобиване на умения за безопасно ползване на интернет и информационните технологии	Водеща: ДАЗД Партни- раци: МОН, МВР- ГДБОП, УНИЦЕФ, общини, НПО	Повишен брой на обучени специалисти		
1.9. Повишаване на знанията на педагогическите специалисти чрез организиране и провеждане на обучения във връзка с онлайн рисковете за децата в мрежата, как да ги предпазват и докладват в случай на злоупотреба и разработване на нови ресурси, свързани с развиване на дигитално-медийна грамотност	Водещи: МОН, ГДБОП Партни- раци: НЦБИ, Ко- алиция за медийна грамот- ност, НПО	10 проведени обучения, обхванати 250 учители на година/1000 обхванати учители за 4 години		
1.10. Обучения на педагогическите специалисти в училищата по изкуствата и културата, популяризиране на налични ресурси и програми и разработване на нови ресурси, свързани с развиване на дигитално-медийна грамотност	Водеща: МК Партни- раци: Коа- лиция за медийна грамот- ност	Обучени преподаватели, създадени нови ресурси		
1.11. Организиране на обучения на специалисти, работещи с деца (учители, психолози и др.) по проб-	Водеща: МОН, об- щини	Брой проведени обучения		

леме свързани с употребата и злоупотребата с психоактивни вещества и прилагане на ефективни методи за превенция	Партни- раци: МЗ, МВР, НЦОЗА, НПО			
1.12. Надграждащи обучения на персонала на лечебните заведения за болнична помощ, работещ с деца, за най-добрите подходи и добри практики за грижа за деца	Водеща: НЦОЗА Партни- раци: Ме- дицински универси- тети, БАПЗГ	Брой обучени лекари и спе- циалисти по здравни грижи		
1.13. Организиране на продължаващи обучения, кръгли маси, конференции и обмен на практики между специалистите – в образователната сфера, в социалната сфера, представители в сферата на социалното включване, здравеопазването, равните възможности и недискриминацията и условията на труд	Водеща: ДАЗД Партни- раци: МТСП, МОН, МВР- ГДБОП, МЗ, МК, ММС, АСП, ГИТ, общини, НПО	Брой обучения Брой обучени специалисти		
1.14. Осигуряване на междусекторна интегрирана подкрепа от външни специалисти на детските градини, училищата, центрове за работа с деца с външни специалисти – психолози, социални педагози, клинични психиатри, психиатрични сестри и др.	Водещи: МОН, висши училища, общини Партни- раци: НПО	Брой осигурени външни спе- циалисти в подкрепа на ра- ботещите с деца	МОН – Ресурсни учители – 1535, пси- холози – 1380, логопеди – 957, рехаби- литатори на слуха и говора – 70, учи- тели за деца с нарушено зрение – 134, учители на деца с увреден слух – 11, пе- дагогически съветници – 851, учители на деца с умствена изостаналост – 19, възпитатели – 466, педагози други – 103.	

			Непедагогическият персонал е 124 души, от тях рехабилитатори – 5, социални работници – 115, ерготерапевти – 2 и кинезитерапевти – 2.	
<i>1.15. Анализ на съществуващите програми, свързани с правата на децата, предоставени от Академията към Министерство на вътрешните работи и центровете за професионална квалификация и разработване на допълнителни модули, обучителни материали и ресурси на база на препоръките от анализа</i>	Водеща: УНИЦЕФ Партнера: МВР/АМВ Р	Разработени модули, обучителни материали и ресурси, свързани с правата на децата		
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 УТВЪРЖДАВАНЕ НА ДЕТСКОТО УЧАСТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ ЗНАНИЯТА НА ДЕЦАТА ОТНОСНО ВИДОВЕТЕ НАСИЛИЕ И НАЧИНИТЕ ЗА ПРЕДПАЗВАНЕ ОТ НЕГО				
<i>2.1. Организиране на форум с представители на висшите учебни заведения по темата за детското участие и неговото утвърждаване и развитие в образователните институции чрез подкрепата на педагогическите специалисти</i>	Водеща: МОН Партнера: ДАЗД, висши училища	Брой участници във форума Брой предложения		
<i>2.2. Реализиране на двете Национални програми на МВР „Детско полицейско управление“ (ДПУ) и „Работа на полицията в училищата“ за ранна превенция на подрастващите</i>	Водеща: МВР Партнера: МОН, БЧК, БПЦ, БТС, ДПБЗН и др.	Брой обучени деца в ДПУ	МВР – В 80 ДПУ в страната се обучават 1760 деца. По Националната програма “Работа на полицията в училищата“ са изнесени 6679 лекции и беседи от полицейски служители по линия „Детска престъпност“.	
<i>2.3. Провеждане на дискусии и заседания на Съвета на децата към НСЗД; срещи с ученически парламенти и съвети по актуални теми за насилието, превенцията, злоупотребата, взаимоотношенията с връстници, взаимоотношенията в семействата,</i>	Водещи: ДАЗД, общини	Брой проведени дискусии, заседания и изведени предложения	ДАЗД – През отчетното тримесечие е организирано и проведено едно онлайн заседание на Съвета на децата. Заседанието се проведе по инициатива на	

<p><i>развитие на емоционалната интелигентност. Изследване на тяхното мнение и набиране на предложения за подкрепа за тяхното благополучие</i></p>	<p>Партни- рача: МОН</p>		<p>Председателския съвет на Съвета на децата, като в него участваха и бивши членове. По време на заседанието се взеха следните решения: създаване и поддържане на Инстаграм страница на Съвета на децата, на която да се публикува информация за дейността на Съвета и за различни инициативи, в които могат да се включат повече деца; да се представи и популяризира дейността на Съвета на децата в различни „социални медии“; да се проведе анкетно допитване до членовете, което да включва следните въпроси, включващо и въпроси, свързани с избор на теми за провеждане на „детски консултации“ по проект „Ефективни политики за всички деца“ и др. Проведено е анкетно допитване сред членовете на Съвета на децата, като получените резултати са обобщени, анализирани</p>	
<p><i>2.4. Изследване на мнението на детето, в т.ч. на децата, настанени извън родното семейство при извършвания контрол от страна на ДАЗД</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- рача: АСП/ДСП, НСОРБ</p>	<p>Анализ на резултатите от извършени планова проверка</p>		
<p><i>2.5. Изследване мнението на децата и младежите за нуждите от ресурси за подобряване на тяхната информираност за безопасността и сигурната среда на живот. Продължаване на модела връстници обучават връстници с изграждане на проактивно поведение у децата и нетърпимост към всички форми на насилие</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- рача: МОН, НСОРБ, НПО</p>	<p>Брой материали. Брой обучения от връстници</p>	<p>ИСДП – интензифицира работата с деца по въвлечането им в решаване на въпроси, които ги касаят и изследване на мнението им по подобряване на тяхната информираност за безопасността и сигурната среда на живот. В услугите, управлявани от ИСДП се сформираха</p>	

			<p>дискуссионни зони с участие на деца, които работят по теми, свързани с насилие, участието им в различни производства, какво трябва да направят възрастните, за да се чувстват децата по-сигурни и в безопасност. В дискуссионните зони участват общо 23 деца, които ползват услуги в ИСДП, както и предстои въвличане на деца от училища в гр. София.</p> <p>В рамките на проектна дейност бе създаден чатбот, който информира децата за възможностите за закрила, когато са обект на насилие. Чатботът бе пилотиран с 30 деца в Шумен, Видин и София.</p> <p>Повече на: https://sapibg.org/bg/project/mezhdunaroden-proekt-i-access-my-rights</p> <p>В рамките на проект на ИСДП "Овластяване чрез участие: (EP-SJYV)" се инициират дейности за детско участие, свързани с процесите на правосъдие. Централно място в EP-SJYV заемат динамичните дискуссионни форуми, пригодени да насърчават разбирането на законовите права и активното ангажиране с проблемите на правосъдието. Тези форуми посредством изследователска дейност с участие децата ще се включат и като съизследователи, което ще им позволи да проучват проблеми, да проверяват хипотези и да обмислят резултатите - това ще задълбочи тяхното разбиране и въздействие върху въпросите,</p>	
--	--	--	---	--

			които ги вълнуват. Целта е не само да овласти децата в рамките на сегашната правна среда, но и да въведе трайна рамка за детско участие, която може да повлияе на политиките за закрила на детето и практики и в бъдеще.	
2.6. Включване на децата в междуинституционалното сътрудничество чрез Съвета на децата, ученически парламенти, съвети и др.	Водеща: ДАЗД Партньори: НСОРБ, МОН	Брой участия в заседания на общинските съвети		
2.7. Организиране и провеждане на конкурси по места на тема: „Не на насилието“	Водеща: ДАЗД Партньори: Общини, НПО, директори на образователни институции и др.	Брой деца, участвали в конкурса. Публичност - мероприятия	ДАЗД – В изпълнение на Националната информационна кампания е организиран конкурс за есе, фотография и колаж на тема „Светът е по-добро място без насилие“.	
ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3				
ПОДКРЕПА НА РОДИТЕЛИТЕ И РАБОТА С ТЯХ ЗА ПОДДПОМАГАНЕ И НАСЪРЧАВАНЕ НА ДЕЦАТА ДА ЗАЩИТАВАТ САМИТЕ СЕБЕ СИ И ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ПОЛОЖИТЕЛНИ, НЕНАСИЛСТВЕНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПРИ УСТАНОВЕНИ СЛУЧАИ НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ				
3.1. Разработване на подкрепящи обучителни материали – брошури, ръководства, книги, видеа и др. за родителите с цел изграждане на по-благоприятни нагласи към ненасилствените дисциплиниращи подходи от страна на родителите	Водеща: ДАЗД Партньори: АСП, МП, НЦОЗА, НПО,	Разработени и въведени в практиката обучителни и подкрепящи материали	ИСДП – При предоставяне на услугите, с родителите се прилагат програми за родители – Позитивно родителство, Без шамар, Бдителни родители. За всяка от програмите има книжки за родители, които им се предоставят. В процес на отпечатване са информационни брошуре за родители, с които те се	

	Сдружение на психолозите, Академичната общност		информират за предоставяните програми на ИСДП, в които могат да се включат те в рамките на общодостъпна или специализирана услуга.	
<i>3.2. Подобряване на информираността на обществото и в частност на родителите, по въпросите на насилието над деца чрез разработване и прилагане в практиката на Наръчник за родителите, насочен към уязвими семейства, например с майки в юношеска възраст, с родители от уязвими групи и др.</i>	Водеща: ДАЗД Партньорски: Българска педиатрична асоциация, Сдружение на психолозите, Академичната общност	Създаден и утвърден Наръчник		
<i>3.3. Разработване на програми за семейно образование (обучение на родители на деца на възраст 0 – 7 години за правата на децата и за позитивни методи на възпитание) и провеждане на тренинги в детските ясли и детските градини</i>	Водещи: МОН, ДАЗД Партньорски: НЦОЗА, общини, НПО	Въведени в практиката програми	ИСДП – В гр. Шумен, в КСУДС се прилагат програма „Работилница за родители“ и програма „Училище за бременни“.	
<i>3.4. Разработване на програми и изграждане на системни механизми и планове за работа с родители на деца в училищна възраст за повишаване на познанията им за насилието, форми на проявления, индика-</i>	Водещи: МОН, ДАЗД	Въведени в практиката програми	ИСДП – При предоставяне на услугите с родителите се прилагат програми за родители – Позитивно родителство, Без шамар, Бдителни родители. За периода са проведени 2 срещи с родители на	

<p><i>тори за разпознаване на жертвите на насилие и извършители на насилие, последиците за децата, които да се прилагат в образователните институции</i></p>	<p>Партньори: Общини, НПО</p>		<p>деца от услугата ОПДКС в гр. Шумен, включени в месечните програми на услугата.</p>	
<p><i>3.5.Организиране на превантивни кампании за превенция за повишаване безопасността на движението на децата и техните родители и приятели по пътищата на страната</i></p>	<p>Водеща: МВР – Пътна полиция</p>	<p>Брой проведени кампании</p>	<p>МВР – 1. Организирана е и е започнато изпълнението на традиционна акция на полицията „Децата тръгват на училище! Да ги пазим на пътя!“.</p> <p>2. Проведена е полицейска операция „Скорост“ от 05.08.2024 г. до 11.08.2024 г. във връзка с пълноправното членство на Република България в Европейската мрежа на службите на пътна полиция – ROADPOL.</p> <p>3. Проведена е традиционната социална мотокампания „Ние сме хора, не „донори“ на електронната медия „ВММ“ (Българска мотоциклетна медия) и Деня в памет на загиналите мотористи и в подкрепа на пострадалите мотоциклетисти - 29 септември 2024 г.</p> <p>4. Реализирана е социално-отговорна кампания на „Каменица“ АД за безопасност на движението през 2024 г., съвместно с партньорството на ГДНП, „Алкохолът е лош шофьор“.</p> <p>5. Проведена е акция безопасно лято на пътя с радио „Веселина" и „Пътна полиция“ и др.</p> <p>6. Проведени са Дни на безопасността на пътя на РОАДПОЛ – Европейската мрежа на службите на пътна полиция от 16 до 22 септември и е отбелязан Денят без жертви на пътя – 18.09.2024 г.</p>	

			<p>7. Проведена е Седмица за превенция на детската пътна безопасност от 16 до 22 септември и Денят на превенцията – 21.09. в гр. Панагюрище. и др.</p> <p>8. Изнесени са беседи в периода юли - август по безопасност на движението по пътищата пред деца, включени в обучение от Българската федерация по тенис.</p> <p>9. Изнесена е беседа в гр. Мизия с деца по повод празника на града и организирани прояви за превенция на безопасността на движението по пътищата. Акцентът е поставен върху управлението на индивидуални електрически превозни средства от деца и др.</p>	
<p>3.6. Публикуване на интернет страницата на пътна полиция на информация за пострадали при пътнотранспортни произшествия деца на основание Наредба № 8121з-194 от 21 февруари 2019 г. за определяне на реда за взаимодействие по обмен на информация, анализиране на пътнотранспортните произшествия с участие на деца и набелязване на мерки за тяхното ограничаване и намаляване на последствията</p>	<p>Водеща: МВР – Пътна полиция</p>	<p>Брой публикации</p>	<p>МВР – Направени са 9 публикации на интернет страницата на пътна полиция на данни за травматизма с деца – за всеки от периодите – от м. януари до м. септември 2024 г.</p>	
<p>3.7. Повишаване на капацитета на родителите да развиват медийна грамотност у децата си в семейна среда чрез създаване на подходящи ресурси и провеждане на обучения/тематични родителски срещи, разработване на материали</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: МВР- ГДБОП, МОН, НПО, НЦБИ</p>	<p>Брой обучени родители и брой проведени обучения, брой разработени материали</p>	<p>НЦБИ – през месец септември са проведени 2 обучения на родители в гр. София и гр. Велико Търново – общо 75 родители.</p>	
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4 ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА ОТ ВРЕДНО МЕДИЙНО СЪДЪРЖАНИЕ</p>				

<p>4.1. Работа с медиите с цел етично отразяване на теми и защита на децата от вредно медийно съдържание, закрила на самоличността на детето и избягване на повторна виктимизация и стигматизация на децата, жертви на насилие и извършители на такова</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- ращи: СЕМ, АБРО, БНР, БНТ, достав- чици на медийни услуги, пе- чатни ме- дии, НСС, коалиция за медийна грамот- ност</p>	<p>Брой срещи и брой обучени професионалисти</p>		
<p>4.2. Разработване на материали за предпазване на децата от информация и материали в средствата за масова информация, неизползване на заклеяващ език и неразпространение на репортажи за събития в семейната или друга среда, които засягат децата и ги превръщат в жертви</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- ращи: Дос- тавчици на медийни услуги, Национа- лен съвет за саморе- гулация</p>	<p>Брой материали</p>		
<p align="center">СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ V ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ЗА ЗАЩИТА НА ДЕЦАТА ОТ НАСИЛИЕ</p>				
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1 УКРЕПВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ МЕХАНИЗМИ ЗА КООРДИНАЦИЯ</p>				

<p><i>1.1. Превенция на риска от посегателство и реакция при трансгранично движение на деца – непридружавани или с техните семейства (поради конфликти, епидемии, бедност и др.), чрез прилагане на Координационен механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца-чужденци, намиращи се на територията на Р. България, включително децата, търсеци и/или получили международна или временна закрила</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: ДАБ, МВР, МЗ, МОН, МВнР, МТСП, АСП, об- щини</p>	<p>Изградена база данни Създадена ПЕРГ към НСЗД</p>	<p>ДАЗД – Поддържа база данни на всички деца, търсеци закрила в България. Регистърът съдържа имена, ЛНЧ, местоживеене, родители или придружители или ако детето е непридружено, националност, години. В базата данни има деца от Афганистан, Алжир, Доминиканска република, Сирия, Ирак, Иран, Конго, Либия, Саудитска арабия, Таджикистан, Турция, Пакистан, Мароко, Сомалия, Руската федерация, Еритрея, Египет. Според данните от регистъра за трето тримесечие от годината има регистрирани около 1271 деца от всички националности, като преобладават Сирия и Афганистан. През отчетния период беше обобщена информация от отчетна форма, получена от всички институции, участващи в Координационния механизъм за взаимодействие между институциите и организациите при случаи на непридружени деца или разделени от семействата си деца чужденци, намиращи се на територията на Република България, включително децата, търсеци и/или получили международна или временна закрила.</p>	
<p><i>1.2. Разработване на единни правила (протокол) за действие, на база на мониторинга и изследване на трудностите и идентифициране на добрите практики при прилагане на Координационния механизъм при насилие с цел подобряване на взаимодействието между отговорните институции и реализиране на дейности, гарантиращи правото на защита от всички форми на насилие на децата</i></p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раци: МОН, МВнР, МЗ, МВР, АСП,</p>	<p>Правила на работа</p>	<p>ДАЗД – подготвен е Мониторинговия доклад за прилагането на Координационния механизъм при насилие по чл. 36г от Закона за закрила на детето за 2023 г., като са изследваните трудностите и са идентифицирани добрите практики при прилагането на механизма.</p>	

	НСОРБ, НПО			
<p>1.3. Мониторинг по прилагане на Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование:</p> <p>1.3.1. Оценка на данните и включване на други отговорни институции на местно ниво в изпълнението му;</p> <p>1.3.2. Разработване на инструментариум за оценка на състоянието на дете, в ситуация на насилие или тормоз</p>	<p>Водеща: МОН Партни- раци: МВР, АСП, об- щини, ДАЗД, ЦКБППМ Н</p>	Брой срещи и комисии		
<p>1.4. Извършване на мониторинг относно прилагане в практиката на Методиката за управление на случай за закрила на дете в риск в отделите „Закрила на детето“ и изготвяне на анализ с предложения за популяризиране на добри практики и за отстраняване на установени пропуски в работата на отделите „Закрила на детето“</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партни- раца: АСП</p>	Анализ	<p>ДАЗД – съставен втори анализ за изпълнение на Методиката за периода 01.07.2023 г. – 31.12.2023 г. Същият изследва провеждането на задълбочена и последователна социална работа – от регистриране и оценка на сигнал до приключване на работата по случай и взаимодействието между различните дирекции „Социално подпомагане“. Чрез информационната карта е предоставена възможност на работещите специалисти да споделят за проблеми на всеки един от етапите, както и да дадат конкретни предложения за подобряване на работата по случаите.</p>	
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2 КООРДИНИРАНЕ НА ДЕЙСТВИЯТА НА ОТГОВОРНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ОТ РАЗЛИЧНИТЕ СЕКТОРИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И СВОЕВРЕМЕННО ДОКЛАДВАНЕ ЗА НАСИЛИЕ НАД ДЕТЕ</p>				
<p>2.1. Изграждане и въвеждане на адекватна (подобрена) система за каскадно докладване (задължително уведомяване на повече от един отговорен служител) при случаи на насилие</p>	<p>Водещи: ДАЗД, МОН, МВР, МЗ,</p>	<p>Разработена система, брой общини, в които е въведена, брой обучени специалисти</p>		

	МК, ММС, АСП Партни-раци: НСОРБ, НПО			
<i>2.2. Организиране на обучителни семинари и конференции с цел привличане на различните съсловни и работодателски организации към съпричастност по проблемите на насилието над деца и подкрепа на специалистите, работещи с деца и родителите, при случай на насилие над дете</i>	Водещи: ДАЗД, МЗ - РЗИ, МОН Партни-раци: На-ционални работода-телски и синди-кални ор-ганизации на учи-тели, ле-кари, соци-ални ра-ботници	Брой мероприятия		
<i>2.3. Синхронизиране и съгласуване преди утвърждаване на програми и планове, свързани с насилие над деца – например, с Националната програма за превенция и защита от домашно насилие и Националната програма за превенция на насилието и злоупотребата с деца</i>	Водеща: Всички министер-ства, аген-ции и други ве-домства Партни-раца: НСЗД	Брой разработени програми и планове по темата		

<p>2.4. Въвеждане на цялостен подход на работа в детската градина и училището с алгоритъм за действие с децата, родителите и външни за образователната институция подкрепящи специалисти</p>	<p>Водеща: МОН, образователни институции Партньори: Общините, НПО</p>	<p>Изградени алгоритми на работните процеси</p>		
<p>ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3 ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ, ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ И ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР, С ЦЕЛ ПРИЛАГАНЕ НА ЕДИНЕН ПОДХОД ПО СЪБИРАНЕ НА ДАННИ ПО ПРОБЛЕМИТЕ НА НАСИЛИЕ, СВЪРЗАНО С ДЕЦА И ИЗСЛЕДВАНИЯ ПО ТЕМАТА</p>				
<p>3.1. Активно включване на академичната общност в научни изследвания, индикатори, механизми, свързани с детското развитие, закрилата на децата и насилието между и спрямо децата и разработване на програми по проблематиката</p>	<p>Водеща: ДАЗД Партньори: БАН, ВУ</p>	<p>Брой изследвания и публикации</p>	<p>ДАЗД – На 04.07.2024 г. е подписано Споразумение за сътрудничество между ДАЗД и Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Със Споразумението ДАЗД и Факултета по педагогика се съгласяват да си сътрудничат за целите на изграждането на устойчиви политики за закрила на децата, обмен на експертиза и дейности, свързани с научни изследвания, проектна работа, образование, кариерно развитие, продължаваща квалификация и студентски практики и стажове. Част от дейностите, които се планират да се реализират за постигане на целите са свързани с експертна дейност и сътрудничество от страна на академичната общност при провеждане на изследвания, анализи и оценки към ДАЗД; оказване на взаимно съдействие при организиране на обучения за студентите с участието на външни специалисти в съответната област; оказване на взаимно съдействие при</p>	

			осъществяване на научноизследователска работа и проектна дейност.	
<i>3.2. Периодично проучване чрез събиране на актуални данни за тенденциите в поведението на децата, включително на изградените социални норми и взаимоотношения между тях с цел устойчивост и надграждане на подкрепата на децата</i>	Водеща: ДАЗД Партни- раци: БАН, ВУ, НПО	Брой проучвания		